

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра менеджменту, підприємництва та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою УТЕІ ДТЕУ
(протокол 1 від 31.08. 2023р.)

Директор



Петро ГАВРИЛКО



**МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
MANAGEMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА/
COURSE OUTLINE**

ступінь вищої освіти	магістр/master's degree
галузь знань	07 Управління та адміністрування / Management and Administration
спеціальність	073 Менеджмент / MANEGEMENT
освітня програма	Менеджмент організацій/ Management of organizations

Ужгород 2023

Укладач: Гаврилко П.П., Василюха Н.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі від 29 серпня 2023 р. протокол № 1.

Рецензент: Катерина ІНДУС, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування

Робоча програма містить такі розділи:

1. Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план).
2. Тематика та зміст лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи студентів.
3. Контроль та критерії оцінювання знань студентів.

Список рекомендованих джерел.

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них:			
		Лекції	Практичні заняття	СРС	
Тема 1. Теоретичні засади менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	16	2	2	12	О
Тема 2. Організаційні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	20	4	4	12	О, Т, Д
Тема 3. Стратегічний менеджмент зовнішньоекономічної діяльності	20	4	4	12	Д, О, Т
Тема 4. Менеджмент у міжнародних корпораціях	20	4	4	12	Д, О, Т
Тема 5. Види міжнародних угод торгового характеру	20	4	4	12	Д, О
Тема 6. Державне управління зовнішньоекономічною діяльністю	20	4	4	12	Д, О, СЗ, Т
Тема 7. Міжнародний розвиток торговельних відносин	20	4	4	12	Д, О, Т
Тема 8. Зовнішньоекономічні відносини України	22	4	4	14	Д, О, СЗ, Т
Тема 9. Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз і приєднання до ГАТТ/СОТ	22	4	4	14	Д, СЗ, Т
Разом	180/6	34	34	112	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення для форм контролю:

О – опитування

Т - тестування

Д – доповідь

СЗ – ситуаційне завдання

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час (год)	Оцінювання (у балах)
Знання основних засад менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	Тема 1. Теоретичні засади менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	16	10
	Лекція 1. 1.1. Сутність менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств 1.2. Принципи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств 1.3. Сучасні концепції менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 1,5,6,7 Основний: 10,11,13 Додатковий: 14,15 Інтернет-ресурси: 17,19,20	2	
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні. 2. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. 3. Еволюція поглядів на управління зовнішньоекономічною діяльністю.	12	
	Практична робота №1 Питання для обговорення та дискусії: 1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності. 2. Характеристика функцій менеджменту зовнішньоекономічної діяльності 3. Дослідження факторів, що впливають на організацію зовнішньоекономічної діяльності. Вирішення практичних кейсів	2	10
Знання організаційних основ менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, включаючи регулювання та вплив чинників управління	Тема 2. Організаційні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	20	5
	Лекція 2. 2.1. Основні види зовнішньоекономічної діяльності.	4	

ЗЕД	2.2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 2.3. Чинники управління зовнішньоекономічною діяльністю. 2.4. Організаційна структура управління зовнішньоекономічною діяльністю. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 2,3,5,8 Основний: 11,12,13 Додатковий: 14,15 Інтернет-ресурси: 17,19,20		
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Загальна характеристика міжнародного лізингу. 2. Міжнародні інвестиції. 3. Здійснення зовнішньоекономічної діяльності через посередників.	12	5
	Практична робота №2 Питання для обговорення та дискусії: 1. Міжнародний лізинг. 2. Контрактні форми зовнішньоекономічної діяльності. 3. Сутність франчайзингу. Вирішення практичних ситуацій, кейсів	4	
Знання ключових концепцій, теорій і моделей, що лежать в основі стратегічного управління менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	Тема 3. Стратегічний менеджмент зовнішньоекономічної діяльності	20	5
	Лекція 3. 3.1. Стратегія у зовнішньоекономічній діяльності 3.2. Вибір стратегічного профілю зовнішньоекономічної діяльності 3.3. Стратегічне планування 3.4. Розробка базової стратегії 3.5. Стратегія експорту / імпорту 3.6. Стратегічний контроль Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 1-6 Основний: 9,12,13 Додатковий: 12,15 Інтернет-ресурси: 20,21	4	
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Розробка стратегії поведінки підприємства на зовнішньому ринку. 2. Роль та значення стратегічного	12	5

	планування. 3. Антидемпінгові розслідування. 4. Міжнародні розрахунки.		
	Практична робота №3 Питання для обговорення та дискусії: 1. Міжнародний лізинг. 2. Контрактні форми зовнішньоекономічної діяльності. 3. Сутність франчайзингу. Вирішення практичних ситуацій, кейсів	4	
Знання сутності управління в корпорація та їх структури, процесів та механізмів, які використовуються в ТНК	Тема 4. Менеджмент у міжнародних корпораціях	20	10
	Лекція 4. 4.1. Транснаціональні корпорації 4.2. Особливості функцій менеджменту і планування в міжнародних корпораціях 4.3. Планування в ТНК Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 1-6 Основний: 9,10,12 Додатковий: 12,13 Інтернет-ресурси:19-21	4	
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Керівництво, комунікації і контроль у ТНК. 2 Контроль в системі міжнародного менеджменту.	12	5
	Практична робота № 4. Питання для обговорення та дискусії: 1. Прийняття управлінських рішень у ТНК. 2. Організаційна структура міжнародних корпорацій і культура їх діяльності. 3. Керівництво, комунікації і контроль у ТНК. Вирішення практичних ситуацій, кейсів	4	5
Знання механізму та алгоритму оформлення міжнародних угод	Тема 5. Види міжнародних угод торгового характеру	20	5
	Лекція 5. 5.1. Суть і особливості оформлення зовнішньоторгового контракту. 5.2. Типовий міжнародний контракт купівлі-продажу товарів. 5.3. Структура і зміст зовнішньоторгового контракту купівлі-продажу товарів. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий:1-6	4	

	Основний: 11,12 Додатковий: 14,15 Інтернет-ресурси: 16,18,19		
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Зміст Віденської конвенції про право міжнародних договорів. 2. Сутність та характеристика типових умов поставки «Інкотермс». 3. УГОДА про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи.	12	
	Практична робота 5 Питання для обговорення та дискусії: 1. Процедура та особливості укладення договору. 2. Міжнародні транспортні перевезення. Вирішення практичних ситуацій, кейсів	4	5
Знання основ та концепцій, практик щодо ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю	Тема 6. Державне управління зовнішньоекономічною діяльністю	20	10
	Лекція 6. 6.1. Роль права і держави. Обмеження влади держави. 6.2. Регулювання імпорту. 6.3. Регулювання експорту. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 1,2,4,7 Основний: 9-12 Додатковий: 14,15 Інтернет-ресурси: 17,19,20	4	
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Засоби обмеження імпорту. 2. Митні процедури ЗЕД. 3. Захист вітчизняних виробників від імпорту.	12	5
	Практична №6 Питання для обговорення та дискусії: 1. Цілі, засоби обмеження імпорту. 2. Захист вітчизняних виробників від імпорту. 3. Регулювання торгівлі послугами.	4	5
Знання та розуміння процесів, механізмів та стратегій, які використовуються в практиці міжнародних	Тема 7. Міжнародний розвиток торговельних відносин	20	5
	Лекція 7 7.1. Найважливіші торговельні угоди. 7.2. Міжнародні правила перевезення	4	

торговельних відносин	товарів. 7.3. Конвенції про платежі. 7.4. Міжнародні організації. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 1,3,5 Основний: 10,11,12 Додатковий: 13-15 Інтернет-ресурси: 16,20,21		
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Характеристика Світової організації торгівлі. 2. Характеристика Міжнародного валютного фонду і Світового банку. 3. Організація Чорноморського економічного співробітництва.	12	
	Практична № 7 Питання для обговорення та дискусії: 1. Міжнародні правила перевезення товарів. 2. Європейський Союз. 3. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД). Вирішення практичних ситуацій.	4	5
Розуміння основних принципів, інструментів аналізу, стратегій та практик зовнішньоекономічної політики	Тема 8. Зовнішньоекономічні відносини України	22	10
	Лекція 8. 8.1. Формування відкритої економіки. 8.2. Тенденції і суперечності розвитку зовнішньої торгівлі. 8.3. Концептуальні основи зовнішньоекономічної стратегії. 8.4. Механізм реалізації зовнішньоекономічної політики. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 1,2,4-6 Основний: 10,11,12 Додатковий: 14,15 Інтернет-ресурси: 17,18,21	4	
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Товарна структура експорту та імпорту України. 2. Законодавча політика регулювання ЗЕД в Україні.	14	
	Практична № 8	4	10

	Питання для обговорення та дискусії: 1. Чинники економічного розвитку України, які обумовлюють зовнішньоекономічне співробітництво. 2. Механізм реалізації зовнішньоекономічної політики. Вирішення практичних завдань.		
Знання та розуміння економічної інтеграції, методів і практик їх застосування	Тема 9. Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз і приєднання до ГАТТ/СОТ	22	10
	Лекція 9. 9.1. Лібералізація міжнародної торгівлі в рамках ГАТТ і СОТ. 9.2. Процес інтеграції України в ЄС. 9.3. Митний союз і зони вільної торгівлі. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правовий: 1-6 Основний: 9,10,11,12 Додатковий: 14,15 Інтернет-ресурси: 17,18,20,21	4	
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції Питання для самостійного опрацювання: 1. Зона вільної торгівлі. 2. Загальний митний кордон.	14	10
	Практична № 9 Питання для обговорення та дискусії: 1. Процес інтеграції України в ЄС. 2. Митний союз і зони вільної торгівлі..	4	
	Підсумкова контрольна робота		20
Разом:		180	100

3. КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

При вивченні дисципліни використовуються наступні форми контролю знань студентів: поточний; модульний; підсумковий.

Поточний контроль передбачає перевірку теоретичних питань, самостійної роботи, практичних робіт та усне опитування.

Підсумковий модульний контроль передбачає виконання модульної контрольної роботи. Всі завдання оцінюються в 40 балів. Перше завдання (теоретичне) – 20 балів, друге завдання (тести) – 20 балів.

Формою підсумкового контролю є екзамен. Екзаменаційна оцінка (100 балів) є результатом виконання роботи, що включає 2 теоретичних питання ($2 \times 20 = 40$ балів), 10 тестових завдань ($2 \times 10 = 20$ балів) та практичного завдання (40 балів).

Критеріями оцінки знань студентів під час усних та письмових відповідей є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури;
- логіка викладення матеріалу, культура мови, емоційність, виразність та переконаність;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки.

Оцінка 90-100 балів - виставляється студентам, які постійно готувалися до занять та, відповідно до програми, глибоко та всебічно розкривали зміст питань, які обговорювалися; виявили вміння формулювати висновки, узагальнення за питанням / темою, здатність аналізувати навчальний матеріал; виявили творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань; правильно розраховували певні показники, працювали з нормативною й інструктивною літературою; допускав при відповідях окремі несуттєві неточності.

Оцінка 82-89 балів - виставляється студентам, які у розкривали зміст питань, які обговорювалися; робили узагальнення та висновки з окремих питань; логічно викладали свої думки; брали участь у виконанні колективних завдань; виконували завдання для самостійної роботи, виконали завдання модульного контролю; але недостатньо використовували додаткову літературу; не досить повно і аргументовано викладали матеріали при усних відповідях, під час тестування припускалися окремих помилок, виявили недостатньо творчий підхід при виконанні індивідуальних завдань..

Оцінка 75-81 балів - виставляється студентам, які розкрили зміст питань, які обговорювалися відповідно до програми курсу; формулювали висновки з окремих питань; виконували завдання для самостійної роботи, виконали завдання модульного контролю; брали участь у виконанні колективного завдання, але виявили деякі недоліки при усних відповідях, припускалися окремих помилок при тестуванні, не виявляли належної активності при обговоренні питань, недостатньо використовували додаткову літературу.

Оцінка 69-74 балів - виставляється студентам, які засвоїли значну частину питань згідно з програмою та робочою програмою дисципліни;

виконали завдання для самостійної роботи; виконали завдання модульного контролю; але припускалися окремих неточностей при усних відповідях та під час тестування; не виявили належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовували додаткову літературу.

Оцінка 60-68 балів - виставляється студентам, які виявили мінімально достатній рівень знань, відповідали на окремі питання, які обговорювалися на заняттях, але припускалися суттєвих помилок при усних відповідях та тестуванні; не виявляли належної активності на заняттях; недостатньо використовували основну та додаткову літературу.

Оцінка 1-59 балів - виставляється у разі, якщо студент: несистематично відвідував лекційні заняття; не отримав позитивних оцінок за результатами опитувань; неякісно або взагалі не виконував завдань; частково та неякісно виконав або не виконував завдання самостійної роботи.

Студенти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні результати навчання, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перекласти підсумковий контроль.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правовий

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
2. Закон України «Про валюту і валютні операції» № 2473-VIII від 28.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
3. Закон України «Про Митний тариф» № 674-IX від 06.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
4. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» № 332-XIV від 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-14#Text>.
5. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» № 330-XIV від 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text>
6. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001. № 2210-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 12, ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
7. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993. № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
8. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996. № 237/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 36, ст. 165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Основний

9. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. 3. вид., перероб. і доп. К. : Знання-Прес. 2002. 384 с.
10. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика. Навчальний посібник / А.Р. Дунська. - Кондор-Видавництво, 2013. - 688 с.
11. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб./ Михайлова Л. І., Дашутіна Л. О., Могильна Л. М. та ін. / за ред. д.е.н., проф. Л.І. Михайлової. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 252 с.
13. Шапоренко О.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю

підприємства : навч. посіб. Денисенко М.П., Панченко В.А., Шапоренко О.І., Федорак В.І. Київ: Кондор. 2020. 435 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17088/2/UZDP_NP_2020.pdf.

Додатковий

14. Менеджмент міжнародної діяльності підприємств: навч. посібник: рекомендації до вивчення дисципліни для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент», освітньої програми «Менеджмент міжнародного бізнесу». Уклад. А. Р. Дунська, К. О. Кузнєцова. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 153с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/31593>

15. Кузнєцова К.О., Морозенко В.М. Стратегічні напрями розвитку міжнародної діяльності підприємства на прикладі державного підприємства «Антонов». Економічний вісник НТУУ КПІ, 2021. №18. <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/235955>.

16. . Зовнішньоекономічна діяльність України в системі глобальних конкурентних відносин: агропродовольчий вимір: монографія / О. І. Павлов, В. А. Самофатова, Т. А. Кулаковська та ін.; за ред. О. І. Павлова. Одеса: Астропринт, 2019. 272 с.

Інтернет-ресурси

17. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

18. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.

19. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

20. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <http://www.ebrd.com/>

21. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/>

22. Офіційний сайт Міжнародної фінансової корпорації. URL: <http://www.ifc.org/>

